

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

Прошлог викенда у центру Москве десило се нешто што је мало ко могао да предвиди и што је веома забринуло јавност, али и руске званичнике. На Мањежном тргу, крај кремалских зидина, водио се прави рат демонстраната и полиције. Неколико десетина људи је повређено (према неким проценама преко стотину) од којих су неки задржани у болницама, шездесет девет људи је приведено, али су сви убрзо пуштени. Наредних дана, приведено је чак 1.200 људи. Председник Дмитриј Медведев наложио је хитну истрагу, оштро кажњавање виновника уз упозорење да се тако нешто више не би смело поновити.

Шта се заправо тог збивало тог кобног 11. децембра и неколико наредних дана?

Повод за окупљање младих људи, навијача московског „Спартака“, било је убиство њиховог колеге, 28- годишњег Јегора Свиридова, неколико дана раније. Њега је после препирке у једном московском кафеу хицима из пиштоља усмртио један млади човек из Дагестана, руске севернокавказке републике која је већ дуже времена поприште атентата и терористичких акција. Свиридовљев друг, Дмитриј Филатов, задобио је тешке повреде.

Дагестанац је убио једног а тешко ранио другог Руса. И то усред руске престонице, Москве. Тако су читав догађај схватили и протумачили навијачи „Спартака“ али и многи други, рачунајући пре свега руске националисте.

Упростијено речено, Дагестанац је убио једног а тешко ранио другог Руса. И то усред руске престонице, Москве. Тако су читав догађај схватили и протумачили навијачи „Спартака“ али и многи други, рачунајући пре свега руске националисте.

Нека невидљива рука заказала је окупљање младих људи испред кафеа у московској

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

улице Кронштадски булевар где је убијен Свиридов. Преко интернета био је упућен позив за долазак на „протест против етнобандитизма“. Испред кафеа демонстранти су запалили свеће и положили читаву гомилу свежег цвећа. Дошле су мајка и сестра убијеног, али су убрзо нестале у маси која је нарасла на неколико хиљада. На Мањежном тргу, где је маса касније пристигла, било је, према званичним саопштењима, пет, а према незваничним изворима више десетина хиљада људи.

Сада је било сасвим јасно да то нису обичне демонстрације фудбалских навијача и да се они нису окупили да би одали пошту убијеном другу. Многи су, уз клупске амблеме, носили маске на лицу, узвикивали су „Руси напред“, „нећемо заборавити, нећемо опростити“, „Русима је у Русији опасно“, „отрезните се“.

Специјалци руске полиције покушали су да спрече nerede. Преко мегафона упућивани су позиви окупљенима да се разиђу, упозорења да митинг није пријављен нити одобрен. Дошао је и начелник московске милиције, генерал Владимир Колокољцев, покушавајући да умири распомамљену масу. Као одговор, упућиване су им псовке и погрете : „ђубрад“, „срам Русије“ и друге. Било је уочљиво да међу учесницима протеста има доста младића под дејством алкохола. Пиво се, иначе, и у току немира продавало по суседним киосцима, па су се демонстранти „наоружавали“ боцама, којима су гађали полицајце, чим би им залихе понестале.

Специјалци руске полиције покушали су да спрече nerede. Преко мегафона упућивани су позиви окупљенима да се разиђу, упозорења да митинг није пријављен нити одобрен.

Убрзо затим на полицију су полетеле каменице. Демонстранти су у нападу употребили мотке, гвоздене шипке, све што им је пало шака. Поломили су велику новогодишњи јелку постављену на тргу и њеним гранама и украсима гађали полицајце. Демонстранти су у једном тренутку уочили неколико дечака „кавказке спољашности“ и жестоко их претукли. Почео је прави стампедо и на чистаче снега који су такође „несловенске спољашности“ и на „азијате“ и „кавказце“ у околним метро станицама. Званичници кажу да су само захваљујући полицајцима који су својим телима штитили несрећнике и њиховом професионалном деловању, избегнуте трагичне последице.

Колико је читав догађај схваћен озбиљно, сведочи и чињеница да се у пар наврата

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

огласио председник Дмитриј Медведев. „Нећемо дозволити хаос на улицама и спречићемо то свим законски расположивим средствима"- рекао је Медведев.

Сличних немира, само у нешто мањем обиму, било је и у Санкт Петербургу где су се навијачи сукобили са полицијом на Пионирском тргу.

Руски председник је рекао да сви јавни скупови мора да се одвијају строго у складу са законом. „Догађаји као што је био овај у Москви, погром, напади – биће квалификовани као кривична дела и строго ће се кажњавати" – каже шеф државе. Он је рекао да су посебно опасна дејства усмерена на подстицање мржње и непријатељства на расној, националној и религиозној основи. Таква дејства угрожавају стабилност државе и то ће се спречавати са свом строгошћу коју дозвољава закон. Слично мишљење изнео је премијер Владимир Путин који је међунационалне конфликте оценио као врло опасне и изјавио да ће се такве појаве најстроже кажњавати.

Шта стоји иза ових догађаја који су значајно оптеретили и иначе доста ровите међунационалне односе у земљи? Да ли је у питању спонтано реаговање фудбалских навијача на убиство њиховог друга или је по среди нечија намера да се ово убиство искористи као повод за нешто много озбиљније, зналачки испланирано и политички мотивисано?

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

Аналитичари кажу да има елемената који упућују на ову последњу варијанту.

Запажа се да је за место окупљања изабран трг у најужем центру града где сваког дана, а посебно викендом и празницима, има веома много шетача, међу којима родитеља са децом и странаца, а такође „дођоша“ из кавкаских и азијских република. Неко је, можда, желео, да се тамо пролије крв, да се земља усталаса и међу грађане унесе немир и да се појача међунационална нетрпељивост у земљи са много националности и конфесија.

Званичници кажу да су само захваљујући полицајцима који су својим телима штитили несрећнике и њиховом професионалном деловању, избегнуте трагичне последице.

Огласили су се представници неколико неруских националних удружења, као и многе политичке личности. „Међунационални односи су Ахилова пета Русије и власти морају тачно да се одреде у вези са националном политиком у оквиру целе земље да би се избегли догађаји као што је био овај на Мањежном Тргу“, сматрају национална удружења. Они мисле да су нереди крај кремаљских зидина режирани ван Русије.

Председник „Руског конгреса народа Кавказа“ Алија Тоторкулов каже да је чудно да у највећој земљи света са тако хетерогеним националним саставом и конфесијама не постоји министарство за национална питања и религију.

Министар унутрашњих послова Рашид Нургалијев (човек неруске националности) каже да су митинг навијача „Спартак“ искористили радикално настројени елементи (мисли на националисте) у своје циљеве.

И потпредседник владе Сергеј Иванов сматра да ови немири немају никакве везе са навијачима „Спартак“. Патријар московски и целе Русије Кирил био је још категоричнији. Он је догађаје на Мањежном тргу довео у везу са председничким изборима 2012. године. „То је типична политичка провокација. Постоје снаге у нашем друштву које су заинтересоване да се ситуација дестабилизује. За те снаге тема међунационалних односа је права посланица“, каже патријарх Кирил.

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

Да ли само у руском друштву – питају поједини аналитичари? Има мишљења да таквих снага има и ван Русије. Поједини руски званичници јавно говоре да су сепаратисти на Северном Кавказу, на пример, повезани са одређеним центрима на западу од којих имају материјалну и другу подршку.

Председник Чеченије Рамзан Кадиров такође сматра да за догађаје не треба окривити навијаче „Спартак“ који по његовим речима „нису могли испољити такву жестокост“. Кадиров је уверен да су „некакве деструктивне рушилачке снаге запалиле ватру нереди и усијале гомилу“. Као могуће инспираторе немира он наводи прозападне опозиционе лидере Михаила Касјанова и Бориса Њемцова, некада високе државне руководиоце.

Москва је наредних дана живела у приправности јер су стизали наговештаји да се нереди могу поновити. Поједине четврти града биле су отцепљене јаким полицијским снагама. А из Махачкале, главног града Дагестана, стизала су застрашујућа упозорења. Тамо су дагестански националисти правили „спискове за одстрел“. „Хтели сте рат, добићете га“, каже се на сајту навијача фудбалског клуба „Анци“ који себе називају „дивљом дивизијом“. Запретили су масакром у московском метроу „који је најпогодније место за тако нешто“ и осветом „свињоједима“.

Поред свих мера које предузимају власти, има и неких других покушаја за смиривање међунационалних тензија. Тако су се у редакцији листа „комсомолска правда“ у Москви окупиле представници руских и кавкасских националних удружења. И поред многих спорних питања (ко је први почео, шта су узроци итд.) заједнички је закључак да од

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

међунационалних трвења и сукоба нема користи ниједна страна и да су они веома опасни по целу друштвену заједницу.

Извори у Москви наводе да је за неколико година из бивших совјетских република отишло (многи кажу - побегло) близу осам милиона Руса; неки милом, а неки силом. Рачуна се да сада у бившим „братским“ републикама живи близу 18 милиона Руса.

Да напоменем да ово није ни први ни једни случај овакве врсте. Лично сам био сведок крајње непријатног догађаја. Пре неколико година, када је Русија на светском првенству изгубила фудбалску утакмицу против Јапана, у Москви су се сви „азијати“ нашли на мети националиста, или боље речено хулигана. На моје очи, група младића до бесвести је испребијала једног Вијетнамца. Мене је спасла „словенска спољашност“. Али, таква спољашност умало ме није скупо коштала у једној кавкаској републици. „Пусти га, није Рус, али је свакако неко словенско ђубре. Свињојед“, коментарисали су младићи.

Све напред речено само је део – рекао бих чак и мали део – међунационалних, религиозних и свих других спорова, сукоба и неспоразума који су пратили и још увек прате распад Совјетског Савеза. И то на читавом бившем совјетском пространству. Погледајмо шта се десило недавно у Киргизији када је у сукобу са узбечком националном мањином погинуло на стотине људи. Подсетимо се јерменско-азербејџанског рата због Нагорно- Карабаха који је „залеђен“, али не и превазиђен, па ингушко- осетинског оружаног сукоба, па догађаја око Абхазије, Јужне Осетије, Грузије и Русије, па Придњестровља, па положаја (понижавајућег) етничких Руса у балтичким републикама; примера је више него довољно.

Извори у Москви наводе да је за неколико година из бивших совјетских република отишло (многи кажу - побегло) близу осам милиона Руса; неки милом, а неки силом. Рачуна се да сада у бившим „братским“ републикама живи близу 18 милиона Руса. У неким новим независним државама њихов положај није ни мало завидан. „Имао сам у Душанбеу (главни град Таџикистана) стан и посао. Тамо сам се родио. После распада Совјетског Савеза морао сам да одем јер мојој породици тамо више није било опстанка – каже ми познаник. Знам многе који су из истих разлога отишли из Киргизије, Узбекистана, Казахстана, Азербејџана.

Обрнути пороцес је готово занемарујући. Напротив, суочени са огромним економским и

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

другим тешкоћама у сопственим земљама, многи житељи кавкаских и средњеазијских република похрлили су у Русију, претежно у Москву и друге велике градове у потрази за послом. Русија је данас једна од највећих имиграционих земаља у свету.

Нико данас не зна тачно колико имиграната има у Русији. Процене се крећу од неколико стотина хиљада до неколико милиона. По московским улицама има веома много људи „несловенске“ односно „кавказке“ или „азијске“ спољашности.

Агенције РИФ и РБЦ објавиле су пре неколико месеци податак да су етнички Руси у главном граду Москви – национална мањина. Од око 12,5 милиона житеља престонице, само 31 одсто су Руси. Остало су Азербејџанци, Татари, Башкири, Чуваши, Украјинци, Корејци, Кинези, Вијетнамци, Таџици, Узбеци, Казахстанци, Киргизи, Чечени, Дагестанци, Ингуши, тд. Овај податак ипак треба узети са резервом и тек резултати пописа одржаног пре месец дана треба да покажу чињенично стање.

Али, зато неки други подаци сасвим су веродостојни. Лекари изјављују да су у московским породилиштима веома чести пацијенти имигранткиње које током трудноће не долазе на уобичајене контроле и до самог порођаја раде тешке физичке послове. Према другим изворима, готово 80 одсто места у дечјим прихватиштима у Москви попуњавају деца имиграната.

Октобра месеца јавност се узбудила предвиђањима о промени националног и верског састава житеља Русије. Патријарх московски и целе Русије Кирил изјавио је на једном

Нереди у Москви: ко подстиче међунационалне сукобе?

Пише: Ђорђе Милошевић
четвртак, 16 децембар 2010 21:09

скупу да би за двадесетак година у Русији могло да буде само 40 милиона редовних парохијана, односно људи који припадају Православној цркви. Истовремено, број следбеника ислама ће драстично порашти, тако да би Русија већ пре половине овог века могла да постасне – муслиманска земља. „Тешко да ће Руси задржати Москву – каже протојереј Дмитриј Смирнов, пошто изумиру као мамути.

Постоји, дабоме, и емигрирање из Русије, али то су пре свега пребогати Руси који купују на западу некретнину, шаљу тамо децу на школовање и жене да се порађају. То је сада модерно – каже ми у огорчењу мој познаник и колега- новинар.

Још опаснија појава је одлив мозгова. Рачуна се да на западу ради око 200.000 врхунских руских стручњака најразлицитијег профила. Међу њима су и неки овогодишњи нобеловци.

Још опаснија појава је одлив мозгова. Рачуна се да на западу ради око 200.000 врхунских руских стручњака најразлицитијег профила. Међу њима су и неки овогодишњи нобеловци. Ко би могао помислити – написао је један московски дневник, да ће ћерка Јосифа Висарионовича Стаљина емигрирати на запад, да ће изјављивати како „мрзи болшевичку Русију" и одбијати да говори руски. Стаљинова ћерка, Светлана Алилујева којој је 84 године, живи у једном старачком дому у САД под именом Лана Питерс. Ко је могао помислити да ће се син Никите Сергејевича Хрушчова, совјетског државног и патријског лидера, Сергеј такође настанити у Америци и само повремено гостовати у Русији. На Мањежном тргу у Москви и Пионирском тргу у Санкт Петербургу који су поново узнемирили духове иунели у јавност одређену, благо речено, нелагодност. Поједини медији говоре чак о паници у неким неруским националним заједницама, али и међу самим Русима.

Власти ће убудуће морати о свему томе да поведу вишерачуна него до сада. То се у званичним круговима и наговештава, а догађаји у Москви и Санкт Петербургу наводе се као опасно упозорење. Не треба ни говорити о томе колико је Кремљу стало да међунационални односи буду стабилни, јер од тога у доброј мери зависи и стабилност укупног унутрашњег живота. Поред свега што се дешава у севернокавказким републикама – Дагестану, Чеченији, Ингушетији, Кабардино-Балкарији и другима, било би и превише да се међуетничка нетрпељивост прошири и на друге регионе, а посебно на велике градове.